

Силабус курсу:

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	014.03 «Середня освіта (Історія)»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.і.н., доц., Сафонова Наталія Михайлівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Доцент кафедри історії і археології

посада

safonovanm@snu.edu.ua

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

провідними цілями курсу є оволодіння професійною освітою вчителя:

- озброєння майбутнього викладача історії змістом і педагогічними засобами навчання, знаннями та навичками, необхідними для здійснення ефективної історичної освіти, національного виховання і всебічного розвитку учнів;
- засвоєння майбутніми вчителями знань теоретичних основ сучасної методики викладання історії;
- напрацювання вмінь та навичок, необхідних для

забезпечення ефективності навчання історії.

***Результати
навчання:***

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має

знати: .

- надбання вітчизняної та зарубіжної методичної науки та передової шкільної практики;
- розуміти основні теоретичні засади методики викладання історії, озброєння майбутніх вчителів історії методами наукового аналізу педагогічного досвіду вчителів – практиків;
- першоджерела, що розкривають найважливіші методичні проблеми викладання історії в школі, погляди та ідеї найвідоміших вітчизняних та зарубіжних методистів
- побудову теоретичних та практичних основ особистісно-орієнтованого навчання історії в школі;

вміти: .

- застосовувати теоретичні знання на практиці, формувати професійне мислення вчителя історії;
- використовувати типологію уроку особистісного-орієнтованого навчання в практичній підготовці шкільного уроку;
- формувати потребу постійного вдосконалення своєї методичної майстерності та стійкого інтересу до вивчення новітніх досягнень методичної науки та передової педагогічної практики.

***Передумови до
початку вивчення:***

Базові знання та уявлення з курсів Всесвітня історія, Історія України, української філософії і культури, української етнографії, соціології, психології.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою є забезпечення засвоєння студентами основ методичної науки та підготовка до здійснення викладацької діяльності.

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Розуміння мети і змісту шкільної історичної освіти у контексті особистісно-орієнтованого навчання.
2. Усвідомлення сучасних орієнтирів розвитку освітньо-виховного процесу через повагу до честі і гідності дитини.
3. Оволодіння методами особистісноорієнтованого навчання та формами його організації.
4. Теоретичне та практичне засвоєння методичної організації уроків різних типів у особистісно орієнтованому навчанні.
5. Визначення результатів навчальної діяльності учнів у особистісно орієнтованому навчанні історії.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Особистісноорієнтоване навчання та його головні ознаки	1/0/1	Сучасні орієнтири розвитку освітньо-виховного процесу. Ознаки особистісно орієнтованого навчання (цільові, змістовні, процесуальні, результативні)	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
2.	Методика навчання історії в контексті особистісно орієнтованого підходу	1/0/1	Предмет і завдання методики навчання історії в школі. Сутність та структура категорії „особистість”. Пошук шляхів розвитку особистості учнів засобами навчання – головне завдання методики історії.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
3.	Особливості пізнання історії - огляд філософської та історичної літератури	1/0/1	Наукова література про способи історичного пізнання. Рольова концепція про шляхи осмислення історичних подій. Сенси минулого та способи їх визначення на уроках історії.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
4.	Мета і зміст шкільної історичної освіти - головна проблема методичної науки	1/0/1	Стратегічні орієнтири і тактичні цілі шкільної історичної освіти. Визначення категорії „зміст шкільної освіти” у дидактичній та методичній літературі. Зміст шкільної історичної освіти в особистісно орієнтованому навчанні	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.
5.	Методи особистісноорієнтованого навчання історії	1/0/1	Категорія „метод навчання” у педагогічній літературі. Класифікації методів навчання. Психолого-педагогічні критерії визначення класифікації методів особистісно орієнтованого навчання. Характеристика методів особистісно орієнтованого навчання.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
6.	Типи уроків та інші форми організації особистісноорієнтованого навчання: основи професійного вибору	1/0/1	Проблема типології уроків у педагогічній науці. Характеристика уроків різних типів у особистісно орієнтованому навчанні.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
7.	Визначення результатів навчальної діяльності учнів у особистісно орієнтованому навчанні історії	1/0/1	Проблема визначення результатів навчання у педагогічній літературі. Функціональні та психологічні результати навчання історії в школі: засоби, прийоми, форми перевірки. Етапи самопідготовки учителя до уроків та вимірювання результатів навчання.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Базова

1. Турянська О.Ф. Методика особистісно орієнтованого навчання історії в школі: навч. посіб. / О.Ф. Турянська. – Луганськ, 2012. – 222 с.
2. Бандровський О.Г. Методика викладання історії стародавнього світу в середній школі: навч. посіб. / Бандровський О.Г. – Л.: Афіша, 2002. 328 с.
3. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі: вчителям, студ., викл. / К.О. Баханов. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 159 с.
4. Баханов К. Оновлення змісту сучасної школьної історичної освіти / Баханов К. – Донецьк: ТВО «Юго-Восток» ЛТД, 2005. – 226 с.
5. Курило В.С. Освіта та педагогічна думка Східноукраїнського регіону в ХХ ст. / В.С.Курило. – Луганськ: ЛДПУ, 2000. – 460 с.

Допоміжна

1. Андрєєва В.М. Інновації на уроках: методич. пам'ятка вчителя / В.М. Андрєєва // Історія та правознавство. – 2004. - № 20 (24).
2. Даниленко Л.І. Наукові засади інновацій освітньої діяльності в Україні / Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук // Постметодика. – 2004. - №2/3. – С. 11 – 18.
3. Баханов К.О. Лабораторно - практичні роботи у викладанні історії України. - К.: Генеза, 1996.
4. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі: Монографія. - Запоріжжя: Просвіта, 2000.
5. Баханов К.О. Дослідницька робота учнів на уроках історії. - Х.: Вид. гр."Основа",2004.
6. Баханов К.О. Традиції та інновації в навчанні історії: Дидактичний словник - довідник. - Запоріжжя: Просвіта, 2002.
7. Боголюбов Л.М. Методика викладання новітньої історії. - К.: Радянська школа, 1969.
8. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання.- К., 1998.
9. Бондар В.І. Теоретичні основи і технологія педагогічного аналізу: управлінський аспект. - К., 1996.
10. Вікова та педагогічна психологія: Навч.посіб. / О.В. Скрипченко та ін. - К.: Просвіта, 2001.
11. Галлагер К. Викладання історії в контексті сприяння демократичним цінностям і терпимості. Викладання і вивчення історії в школі. Посібник для вчителів. -К.: Право,1998.
12. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К., 1998.
13. Демиденко В.К. Психологічні основи засвоєння історії учнями. - К.: Радянська школа, 1970.
14. Даниленко В.М. та ін. Короткий історичний словник. - Запоріжжя: Прем'єр, 2001.
15. Державна національна програма "Освіта" ("Україна ХХІ ст."). - К.: "Райдуга", 1994.
16. Євтушенко Р. Нові підходи у вивченні історії ХХ століття// Історія в школах України. - 2003. - №3. - С. 2 - 7.
17. Єфімова В. О. Історія: Методичні рекомендації щодо проведення навчальної практики. - Х. : Основа, 2004.
18. Житник Б.О. Методичний poradник: Форми і методи навчання. - Х.: "Основа", 2005.
19. Іванченко В.В. Тенденції та особливості формування історичної культури молоді в сучасних умовах // Грані. - 2003. - №3. - С. 3 - 7.

20. Історія для громадянина. Методичний посібник для вчителів/ Горбатенко В. та ін. - Львів, 2003. - 136с.
21. Комаров В.О. Методичні умови формування історичного мислення старшокласників. - Кривий Ріг, 1995.
22. Комаров В.О. Методика навчання історії в школі: Навчальний посібник для студентів історичної спеціальності педагогічних університетів. - Кривий Ріг, 2003.
23. Кузьменко О. Урок - семінар// Історія в школах України. - 2001. - №2, 6. -2002. - №1.
24. Курилів В.І. Методика викладання історії: Навч. посібник. - Львів; Торонто: світ, 2003.
25. Лозова В.І , Троцько Г.В. Теоритичні основи виховання і навчання. - Харків, 1997.
26. Лисенко М.М. Патріотичне виховання учнів у процесі вивчення історії. - К.: Радянська школа, 1976.
27. Левітас Ф.Л. Позакласні заходи з історії. - Х.: Основа, 2004.
28. Левітас Ф.Л. , Салата О.О. Професіограма вчителя історії // Історія та правознавство. - 2006. - №19 - 21.- С. 27 - 32.
29. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник учителя. - Х.: "Основа", 2006. - 96с.
30. Мойсек Н.Є. Педагогіка. Навчальний посібник. - К., 1999.
31. Мокрогуз О.П. Іноваційні технології на уроках історії. - Х.: Основа, 2005.
32. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ ст.//Педагогічна газета, 2001. - 7 липня.
33. Онищук В.О. Типи, структура та методика уроку в школі. - К , 1986.
34. Організаційні форми навчання / Під. ред. Ю.І. Мальованного. - К., 1991.
35. Освітні технології: Навч. - метод. посіб. / О.М. Пехота та ін. - К.: А.С.К., 2002.
36. Пастушенко Р.Я. Контрольні питання та тестові завдання з історії України від найдавніших часів до початку ХХ століття. - Львів: ВНТЛ, 1998.
37. Петренко С.В. Позакласна робота з історії: Методичний посібник для вчителів історії. - К.: Радянська школа, 1966.
38. Педагогічна майстерність / Під ред. І.А. Зязюна. - К., 1997.
39. Педагогічний пошук / Укл. І. Баженова. - К., 1988.
40. Позакласні заходи з історії / Авт. - упоряд. Ф.Л. Левітас. - Х.: "Основа", 2004.
41. Пометун О.І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук. метод. посібник. - К.: Видавництво А.С.К., 2004.
42. Пометун О.І., Фрейман Г. Теорія і методика навчання історії в основній школі. - К.: Генеза, 2005.
43. Страдлинг Р. Преподавание истории XX века. – Издание Совета Европы, 2002.
44. Степаненко Г.П. Самостійна робота учнів на уроках історії. З досвіду роботи. - К.: Радянська школа, 1965.
45. Тиждень з історії та правознавства в школі/ упор. Н.І. Харківська. - Х.: Основа, 2006. - 112 с.
46. Терно С.О. Формування методологічної культури учнів у процесі навчання історії // Історія в школі. - 2000. - № 5-6. - С.33-37.
47. Турянська О. Методи особистісно-орієнтованого навчання в школі // Історія в школах України. - 2002. - №1. - С. 27-32.
48. Тематичне оцінювання досягнень учнів на уроках історії // Історія в школі. - 2001. - № 2. - С. 7 - 9.
49. Українська історична дидактика: Міжнародний діалог: Зб. Наук. статей. - К.: Генеза, 2000.
50. Фідря О. Методологія історії і тенденції розвитку шкільної історичної освіти // Історія в школах України. - 1999. - №3. - С.31 - 36.

51. Фідря О.В. Методологія історії та формування хронологічних і просторових компетентностей учнів // Історія в школі. - 2003. - №3. - С. 18 - 23.

52. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - К.: Знання - Прес, 2003.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Методика викладання історії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.snu.edu.ua>
2. Європейська історія — <http://library.byu.edu/~rdh/>
3. Європейський огляд — <http://www.europeonline.com/>
4. Історія США — <http://www.msstate.edu/archives/>
5. Історія зарубіжних держав — <http://www.mavicanet>
6. Канал історії — <http://www.historychannel.com>
7. Історія війн — <http://www.militera.lib.ru>
8. Світова політика — <http://www.globalpolicy.org/resource/>
9. Проект «Холодна війна» — <http://cwihip.si.edu>
10. Ресурси з історії — <http://kuhttp.cc.ukans.edu/history/>
11. Мережа «Історія» — <http://www.thehistorynet.com>
12. США — ЄС — <http://www.usia.gov/topical/pol/atlcomm/>
13. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля: <http://moodle2.snu.edu.ua/>.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	30
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	10
Індивідуальні завдання	30
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю

		складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути подовжені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки, виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.